

“เราสองคนท่ามกลางผู้คนมากมายรายล้อม”: (บททดลองเสนอว่าด้วย) อัตลักษณ์ที่ไม่ได้มีแต่ตัวคนเดียวในลักษณะเชิงคู่รักคู่สัมพันธ์

npk srrk; aka @thepadmon

นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

ข้อเขียนชิ้นนี้เป็นความพยายามทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างตัวตน/อัตลักษณ์ (identity) ที่ถูกแสดงให้เห็น (display) กับการถูกมองหรือกระทั่งเพ่งมองจากผู้อื่น (spectator/gaze) ซึ่งไม่ว่าตัวผู้จัดแสดงจะตระหนักรู้ตัวหรือไม่ก็ตามแต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าย่อมมีการมองเกิดขึ้น ด้วยหวังว่าการพยายามทำความเข้าใจความสัมพันธ์ตรงส่วนนี้จะช่วยพาไปสู่ความเข้าใจในปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเป็นออนไลน์-ออฟไลน์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของพื้นที่ส่วนตัว-พื้นที่สาธารณะ เพื่อกลับไปทำความเข้าใจอัตลักษณ์, การจัดแสดง, และการมอง อีกครั้งหนึ่ง โดยผู้เขียนจะศึกษาผ่านการปฏิบัติต่างๆ (practices) บน Facebook ในแง่ที่มีลักษณะเชิงคู่รัก-คู่สัมพันธ์ของผู้ใช้

บททดลองเสนอ

หลายครั้งที่หลายคนเคยบ่นไปถึงเรื่องราวร้ายแรงของเหล่าดารา-เซเลบริตี้ที่ปรากฏในสื่อสาธารณะทั้งหลาย แนนอนว่าการบ่นบ่นเหล่านั้นย่อมไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกันทั้งหมด แต่ก็ไม่ได้ถึงกับไร้ทิศทางไปเสียหมดเช่นกัน คืออาจพอเห็นได้ว่าบางคนบ่นถึงปัญหาของการเอาวิถีคิดเชิงศีลธรรมครอบงำไปในการตัดสิน พร้อมกันนั้นเราก็พบบางคนที่ยืนยันโดยมีฐานมาจากฐานแบบศีลธรรมนิยม บ้างบ่นถึงจริยธรรมของสื่อที่ซุกค้ายหรือหยิบยกเรื่องส่วนตัวของคนอื่นมาพูด ขณะที่บางคนอาจมองเป็นเรื่องสนุกสนานน่าติดตามและตื่นตาตื่นใจกับข่าวคราวทั้งที่ควรวางหรือไม่ควรวาง กล่าวแล้วกลับมาบ่นบ่นคนอื่นซึ่งบ่นแบบอื่นๆ ไปเสีย

ผู้เขียนเห็นว่าจุดไม่ใหญ่นักที่ควรลองพิจารณาสักนิด นั่นคือเรื่องการแสดงออก การเปิดเผย หรือทางเลือกของการแสดงออกของเหล่าเซเลบฯ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว ในหลายครั้งผมคิดว่าพวกเขาทั้งหลายเหล่านั้นก็เพียงใช้ชีวิตตามปรกติธรรมดาไม่ต่างกับคนที่ไม่ได้ถูกนับรวมว่าเป็นเซเลบฯแต่อย่างใด ทว่าเรื่องราวหรือกิจวัตร อย่างเช่น ไปกินข้าว ไปเที่ยว กับใคร ที่ไหน ของคนกลุ่มนี้กลายเป็นสิ่งที่ขายได้ไปเสีย (อาจเป็นไปได้ในอีกทางหนึ่งด้วยว่าก็มีความตั้งใจที่จะแสดงหรือเปิดเผยบางส่วนหรือบางกิจกรรมที่มีแนวโน้มจะขายได้เพื่อถูกขายเช่นกัน)

ในทางกลับกัน สำหรับกลุ่มคนที่ไม่ได้เป็นเซเลบฯ บ้าง คงพบได้ไม่ยาก ภายใต้อเทคโนโลยีที่ใช้กันแพร่หลาย ถึงการอัพเดททวิตหรือชีวิตประจำวันกันได้บ่อย ซึ่งรวมไปถึงการไปกินข้าว ไปเที่ยว การคบหา กับใคร ที่ไหน เมื่อไร เข้าไปด้วย ข้อสังเกตของผมก็คือ หลายครั้ง ไม่ว่าจะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม การอัพเดทสิ่งเหล่านี้มีสถานะดังการเปิดเผยและการแสดงออกถึงสิ่งซึ่ง เอาเข้าจริงแล้ว ก่อนหน้าหรือนอกเหนือเครือข่ายทางสังคมออนไลน์เหล่านี้ เราอาจบอก

เล่าให้ “เพื่อน” ในวงแคบเพียงไม่กี่คนฟังด้วยกันเท่านั้น

ดังที่กล่าว สิ่งที่ผู้เขียนสนใจจึงอยู่ที่ความสัมพันธ์ของการมอง การถูกมอง และการจัดแสดง ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์หรือตัวตนของผู้แสดง (ผู้ใช้) อันเกี่ยวข้องกับความคิดเรื่องความเป็นส่วนตัวและความเป็นสาธารณะ รวมไปถึงการทบทวนความคิดเรื่องพื้นที่ออนไลน์และออฟไลน์